

DE WEDEROPBOUW VAN MIJN LEVEN

DE WEDEROPBOUW VAN MIJN LEVEN

COLOFON

Eerste druk, 2016

Ontwerp omslag en binnenwerk: Ori Ginale

Team tentoonstelling: Juan Heinsohn Huala, Rosh Abdelfatah, Dilek Karaagaçlı, Bart Hoevenaars,
Renee van Randwijk, Harry Hoek, Marjoleine Molenaar

Fotograaf: Mladen Pikulić

Tekstschrijfster: Ferdows Kazemi

Ongekend Bijzonder verzamelt 248 levensverhalen van vluchtelingen in de vier grote steden en maakt op basis daarvan tal van artistieke producties. In samenwerking met de Bibliotheek Rotterdam is de fototentoonstelling 'De Wederopbouw van mijn leven' tot stand gekomen. De tentoonstelling is te zien tijdens het *Ongekend Bijzonder Festival* en maakt tevens deel uit van *Rotterdam Viert de Stad!* *Ongekend Bijzonder* is een initiatief van stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie (BMP)

www.ongekendbijzonder.nl / www.bibliotheek.rotterdam.nl

FONDS 21

BankGiro Loterij | **FONDS**

VSBfonds,
iedereen doet mee

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, internet, fotokopie, microfilm of op welke andere (digitale) wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n). Neem contact op via ongekendbijzonder@stichtingbmp.nl

INLEIDING

Voor u liggen de vijftien levensverhalen van Rotterdammers die ooit moesten vluchten. Deze Rotterdammers, afkomstig uit Iran, Irak, Eritrea, Syrië, Chili en voormalig Joegoslavië zijn geïnterviewd voor het project *Ongekend Bijzonder*. Ferdows Kazemi bewerkte deze unieke interviews tot prachtige verhalen, die de mensen voor de tentoonstelling zelf mochten inspreken.

We maken kennis met hun geschiedenis, met voorwerpen die hen dierbaar zijn en met hun beleving van Rotterdam. De nadruk van de verhalen ligt op de wederopbouw van hun leven in Rotterdam, elk verhaal verwoord in ongeveer 400 woorden. Vanzelfsprekend doen we de vertellers te kort als wij beweren dat hun verhalen in zo'n beperkt aantal woorden samen te vatten zou zijn. Wij lichten hier slechts een tipje van de sluier. De volledige interviews zijn straks, samen met alle geïnterviewden in Rotterdam, terug te vinden in het Stadsarchief.

De foto's zijn gemaakt door Mladen Pikulić.

DRAGANA VREBAC

Mijn naam is Dragana Vrebac. Rond mijn 14e levensjaar ontvluchtte ik de oorlog in Ex- Joegoslavië, samen met mijn broer en zus. We werden opgevangen in een asielzoekerscentrum. En het wachten begon. Eten en wachten. Naar de Nederlandse les gaan en wachten. Slapen en wachten. Door dat lange wachten was het alsof je gevoelens uitgeschakeld waren. Je wachtte alleen maar, je voelde niks, je maakte niks mee, net als in de wachtkamer van een tandarts. Om je heen zitten kijken en wachten totdat je naar binnen geroepen wordt.

Het echte leven begon pas toen ik in Rotterdam kwam wonen; een echte school, Nederlandse kinderen, een grote stad met hoge gebouwen die direct te zien zijn als je aankomt op het centraal station. Als blanke Bosniër zag ik in Rotterdam voor het eerst in mijn leven een donkere man, en dat ook nog met lange dreadlocks, wow.

Coconuts, Breakaway en Witbier waren drie cafés die ik als 17-jarige met mijn vrienden uit Ex-Joegoslavië bezocht. Feesten, feesten en feesten.

Later leerde ik mijn man kennen, op het centraal station van Rotterdam. Ook mijn kennismaking met Nederland als jong meisje was daar begonnen. Elke keer als ik er sta, is het alsof ik net aangekomen ben in Nederland.

Een ijzeren egeltje zwerft altijd rond in mijn huis.

Een voorwerp dat destijds op de vlucht met me meegegaan is, mijn speelgoed van toen. Het verhuist nu constant met me mee. Het is me dierbaar.

Waarom? Dat weet ik niet precies. Waarom worden voorwerpen überhaupt dierbaar voor mensen? Misschien omdat er een stuk van hun verleden in schuil gaat? Doet dit egeltje me denken aan het vrolijke meisje dat daarmee speelde? Brengt het me terug naar mijn jeugd, mijn ouders, mijn door de oorlog verloren huis? Wat voor gevoel is het dat ik nu niet kan beschrijven?

Ik weet alleen dat ik blij word als ik ernaar kijk.

Wat is die blijheid? Is dat verlangen naar een thuisgevoel door het voortdurend zweven tussen twee thuisbasissen; Joegoslavië dat niet meer bestaat en Nederland?

Elk jaar opnieuw op vakantie in Kroatië, aan de Adriatische kust, terug naar huis, waar geen thuis meer is. Eenmaal daar komt de terugkeerdrang naar Rotterdam opduiken. En als ik hier ben weer het verlangen naar daar. Zweven tussen twee plekken die beide thuis moeten voelen. Het oorspronkelijke thuis bestaat niet meer en het wil ook niet voldoende ruimte vrij maken voor het nieuwe thuis. Dan maar zweven.

Maar het ijzeren egeltje bestaat en blijft hetzelfde. Een voorwerp met daaraan een onlosmakelijke thuisgeur.

ZORAN SOVIC

Ik heet Zoran Sovic. Ik ben 20 jaar geleden gevlucht uit Bosnië. En dit, dit is mijn gitaar. Het muziekinstrument dat me in een soort extase brengt. Het is mijn gitaar waaraan ik de oorlogsverhalen vertel. De verhalen die in mijn hoofd rondspoken. De verhalen die ik liever wegstop, maar die niet weg willen.

Ik verliet mijn geboorteland op zoek naar een plek waar het geloof er niet toe zou doen. Waar mensen elkaar niet om hun afkomst te lijf zouden gaan. Waar de menselijkheid centraal zou staan. Ik ben ooit militair geweest, maar ik houd liever een gitaar vast dan een wapen.

Ik ben een Bosniër. Mijn wortels liggen daar, mijn familie woont daar, mijn wording is verweven met dat land. En daar ben ik ook trots op. Ik ben een Bosniër die van zijn vrijheid houdt. Een Bosniër die vlucht omdat hij zijn liefde voor de vrijheid niet kan verenigen met de liefde voor zijn land.

Bij aankomst in Rotterdam voelde ik me verloren. Afkomstig uit een kleine plaats was deze stad groot en onoverzichtelijk. Rotterdam voelde kil aan. Ik ben een sociaal mens en praat graag met anderen. Maar ik kreeg moeilijk contact met Rotterdammers.

Ik leefde hier lang in onzekerheid over de status van mij en mijn gezin. Mogen we hier blijven? Worden we niet teruggestuurd naar Bosnië? Die onzekerheid maakte dat ik me hier niet snel thuis kon voelen. Twijfels kwamen in die onzekere dagen opduiken. Ik wist niet of ik er goed aan gedaan had om mijn geboorteland te verlaten voor een vage toekomst. Onzekerheid is het gif van de geest. Dat kan zelfs doorwerken op je nageslacht.

Maar Rotterdam is ook de stad waar ik mezelf teruggevonden heb. Waar ik mag zijn wie ik ben. Waar ik me waardevol voelde op het moment dat ik ging werken. Rotterdam bood me kansen. Mijn leven in een centrum, opgericht voor gehandicapten, bracht me rust. Ik heb meegeholpen aan de creatie daarvan en dat voegde waarde toe aan de stad waarvan ik nu houd. Dat centrum is mijn thuisbasis. Ik ben een van de bewoners van dat huis, met de beste burens van Rotterdam. Ik verlang ernaar als ik ergens anders ben. Rotterdam is mijn stad en ik ben thuis in het antroposofische centrum voor gehandicapten dat mede door mijn inzet ontstaan is.

MOHAMMAD AMER AL-YAMANI

Ik ga op reis en ik neem mee..... een T-shirt. Ik kom op de bestemming aan en ik pak het T-shirt uit mijn tas. Niet om te dragen, maar om te koesteren.

Het T-shirt van een kameraad die nooit op zijn bestemming aankwam. Mijn jeugdvriend, de vriend die mij gezelschap zou houden op de vlucht voor Bashir Al-Assad. Die vlak voor zijn vertrek gearresteerd en geëxecuteerd werd door zijn vijand.

Ik stond met zijn reistas die ik meedroeg aan de Syrische kust op hem te wachten. Hij kwam nooit opdagen.

Ik moest alleen verder met de tas die ik niet mee kon nemen op de boot. Ik pakte daar een shirt uit en liet de tas achter. Het T-shirt heeft een bijzondere plek in mijn huis en die vriend een bijzondere plek in mijn hart en in mijn herinneringen.

Over herinneringen gesproken. Ik wil niet herinnerd worden aan de gruwelijkheden in Syrië. Dat land ligt ergens ver van mij af. Assad, de oorlog, de IS hebben mijn fijne jeugdherinneringen gewist. Wat op mijn netvlies staat, is door en door pijn en verdriet. Die stop ik liever weg en concentreer me op nu en hier.

Ik ben Amer Amer Al-Yamani, gevlucht uit Syrië en woon met mijn vrouw in Rotterdam. De stad waar ik gek op ben. Een moderne, mooie stad. De stad die mij toekomstgericht heeft leren denken. De bewoners die mij en mijn geloof respecteren en die mij helpen. Ik ben bereid om te vechten voor deze stad.

Dat zit in mijn cultuur; je vecht voor iets of iemand die jou geholpen heeft, die jou een nieuw leven gegeven heeft.

Ik wil helpen bouwen aan deze stad. Ik wil alle krachten van de Syrische vluchtelingen verzamelen om iets te betekenen voor de samenleving die ons vrijheid en veiligheid geschonken heeft. Wij werken liever dan een uitkering te ontvangen. Geef ons die mogelijkheid.

Integratie is niet alleen de Nederlandse taal leren spreken. Integratie betekent ook in je eigen inkomen voorzien. Al werkende leer je de taal en maak je kennis met de cultuur van je gastheer. De meesten van ons beschikken over veel kennis, al spreken we niet zo goed Nederlands. Help ons een plan te maken hoe we snel de arbeidsmarkt in kunnen stromen. Wij willen werken aan de opbouw van ons leven. Wat we vragen is een gestructureerd plan. De rest doen we zelf.

Ik wil voor Rotterdam vechten. Laat u me dat toe?

AZAD ARIF

Mijn naam is Azad Arif, gevlucht uit Noord-Irak in 1996. Ik heb 20 jaren dienst achter de rug in het Iraakse leger. Vanaf de jaren '80 heb ik meer dan tien jaar oorlog meegemaakt.

Wat het me heeft opgeleverd? Geen pensioen, geen geld, geen aanzien, alleen een baret die ik altijd bij me heb. Ik zet hem soms thuis op en maak foto's. Ik ga er weleens mee de straten op. Mijn enige herinnering aan die 20 jaren die ik niet graag weggooi. Mijn collega's grappen soms dat het hier Nederland is en geen Irak. Maar dat mag. Grappen mogen altijd.

De smokkelaar zou me naar Canada brengen, maar hij bracht me naar Nederland en hij ging er met de buit vandoor. Na weken heb ik mijn familie gevonden. Ook zij waren in Nederland beland. Ik wilde direct gaan werken, iets doen voor het land dat mij een nieuw leven gegeven had. Maar wat kun je doen als je de taal niet spreekt? Sjouwen kan altijd. Daar heb je geen ingewikkelde taal voor nodig. Ik maakte me dienstbaar door dat werk drie jaar lang vrijwillig te doen.

Na drie jaar had ik een verblijfsvergunning en mocht ik betaald werk hebben. Een vuilnisman heeft wellicht geen status, maar daar geef ik niet om. Dat werk brengt me voldoende inkomen om voor mijn gezin te zorgen. Het maakt me financieel onafhankelijk van de staat. En ik doe iets voor de maatschappij.

Ik zorg voor een schone stad, voor het geluk van de bewoners. En dat maakt mij gelukkig. In Irak diende ik mensen met een baret en hier doe ik dat in een vuilniswagen. Ik ben altijd dienstbaar gebleven.

Wat me nog meer vreugde geeft zijn mijn kippen en kuikentjes. Ik heb er rond de 25 van in huis. Elke dag maak ik hun kooi schoon en geef ze te eten. Hun eieren verdeel ik dan tussen familie, collega's en burens.

Ik ben Irakees en zal het ook altijd blijven. Maar ik woon nu in Rotterdam en dien deze stad. Het is mijn tweede thuisbasis. Ik voel me hier op mijn plek. Ik geniet ervan als ik op de Erasmusbrug rijd of als ik met mijn vrouw door de stad wandel. Al die tunnels, bruggen, de Euromast. Prachtig allemaal. Rotterdam, de arbeidersstad. Daar leeft de rest van het land van. Wat wil je nog meer? Arbeiders, zij maken het verschil in deze stad. Zij zorgen ervoor dat de rest zo een mooi en welvarend land heeft. Zij werken hard en bouwen hun stad op. Dat is Rotterdam.

SOMA SIRINI

De sjaal die u ziet is van mijn overgrootmoeder. Hij wordt Serchef genoemd in mijn moedertaal. Dit soort stof wordt niet meer zo gemaakt. En het is ook niet zomaar een stuk stof. Daarachter gaat de cultuur schuil die van moeders op dochters overgebracht wordt. Ik heb hem van mijn moeder gekregen toen ik ging trouwen, en zij van haar moeder. Ik draag hem weleens op de Koerdische feestjes. Ik heb er veel herinneringen aan die me dierbaar zijn.

Mijn naam is Soma Sirini, ik kom uit Koerdistan Irak en ben gevlucht omdat mijn vader daar vermoord was. Ik was pas negen jaar oud. Mijn broer maakte me op een vroege ochtend wakker en zei: “Opstaan, we gaan weg”. Leuk vond ik het niet. Ik was verdrietig dat we weggingen. Het verlies van mijn vader deed zeer. En ik wist niet waar we naar toe gingen. Het moest allemaal snel. Het was geen fijne reis. Eindelijk waren we op de bestemming. In Utrecht was het. De stad vond ik niet mooi. Het was allemaal koud en grijs. Het regende. De buurt vond ik niet fijn. Op eens zag ik mijn broer naar ons toe lopen. De grauwe buurt fleurde op, met kleur en al, toen ik hem zag. Die fijne herinnering is me altijd bijgebleven.

Ik groeide op in een heel klein dorpje in Zuid-Holland en zat op school in een ander dorp. Een vreemdeling voelde ik me er, tussen al die Nederlandse kinderen. Ik wilde graag naar de grote stad. Rotterdam was mijn droomstad. Ik was dolgelukkig toen ik op de Hogeschool InHolland mocht beginnen. Een school met diverse culturen en achtergronden, waar ik me geen vreemdeling meer zou voelen.

Heel gauw bleek dat het HBO niet voldoende uitdagend was. Na de propedeuse te hebben behaald maakte ik de overstap naar de Erasmus Universiteit. Ik ging rechten studeren, maakte de studie af en heb altijd gewerkt. Daar ben ik trots op.

Rotterdam is mijn thuis geworden. Waarom? De diversiteit, de sfeer die in de stad hangt, de levendigheid. Dat maakt de stad aantrekkelijk.

De rust die het mooie uitzicht bij de Maas biedt, heb ik nergens in de wereld kunnen vinden. Nee, ook niet in Koerdistan.

Rotterdam biedt veel kansen en als je die niet neemt dan heb je het aan jezelf te danken.

REZA CHAVOUSHI

Verschrikkelijke jaren waren het in Iran, de jaren 80. Het regime rekende genadeloos af met haar tegenstanders. De executies van andersdenkenden waren aan de orde van de dag. Ik zat toen in de gevangenis en maakte de meest onmenselijke taferelen mee.

Wat me onder die omstandigheden staande hield was de hoop op terugkeer naar mijn jonge bruid, die in verwachting was van onze dochter.

De dochter die ik maanden later slechts vijf minuten in mijn armen mocht houden, in de gevangenis. De dochter die tegen mijn broer “papa” zei, omdat ze hem en zijn vrouw en kinderen regelmatig zag. Want papa is een persoon die er vaak voor je is. Papa is degene die met jou naar het park gaat. Papa is de man die met jou speelt.

Papa als vrijheidsstrijder? Nee, zo’n papa kent een kind niet.

Drie en een halfjaar zat ik in de gevangenis. Op de dag van mijn vrijlating kwam mijn broer mij ophalen en we reden samen naar huis. Thuis aangekomen zag ik mijn dochter vrolijk “papa” roepend naar mijn broer rennen. Pijnlijk.

Voor vrijheid betaal je niet slechts één prijs. Het hield niet op bij de dochter die mij niet kende. Ook mijn vlucht was één van die betaalde prijzen. Ik liet daarmee ook een zoon achter die zijn papa voor een lange periode moest missen.

Die verloren tijd zal ik nooit inhalen.

Maar die dochter en zoon zijn nu beiden succesvolle academici in Nederland.

Mijn naam is Reza Chavoushi. Het is 26 jaar geleden dat ik aankwam in Rotterdam. De stad die mijn nieuwe thuisbasis zou worden. Vanuit het station liep ik naar de bibliotheek en ik dacht: kunnen hier in deze bibliotheek ooit ook Perzische boeken komen te staan?

Ik wilde mijn strijd niet in de oude vorm voortzetten. Daar geloofde ik niet meer in. Tegelijkertijd kon ik geen afstand doen van mijn idealen, van mijn landgenoten en van mijn moedertaal.

Ik zette een Perzische afdeling op in de bibliotheek van Rotterdam en later opende ik een boekwinkel met daarin vooral Perzische literatuur.

Rotterdam werd mijn stad. Ik ken deze plek als geen ander. Ik heb gezien hoe de Erasmusbrug gebouwd werd. Ik durf te zeggen dat ik steen voor steen de bouw van de Markthal gevolgd heb.

Voor zover een immigrant van ‘thuis’ kan spreken over de plek waar hij belandt, is Rotterdam mijn thuis.

BELEND NASEH

Mijn naam is Belend Naseh. Als eerste zoon van een wiskundelerares en een geschiedenisleraar ben ik geboren in het Koerdistan van Irak. Zij noemen het tegenwoordig Zuid-Koerdistan. Maar mij maakt het niet uit. Voor mij is overal thuis. Kirkuk is mijn geboortestad.

Door een serie van oorlogen die nooit gestopt zijn in Mesopotamië en ook door de voortdurende onrust van mijn geest ben ik gevlucht. Ik kan die onrust niet beschrijven. We zijn mensen, we hebben geen vleugels en kunnen het moeilijk begrijpelijk maken voor anderen als we zeggen dat we eigenlijk vleugels wensen te hebben. Toen ik vluchtte was ik nog geen 18 jaar.

Ik weet nog heel goed mijn eerste dag in Nederland. Ik stapte uit de trein en liep naar een telefooncel. Een lekkere geur vulde mijn neus en ik liep erop af. Ik zag een muur met allemaal glazen vierkantjes erin. Mensen deden er munten in en haalden iets eruit. Dat aten ze. Zoiets had ik nog nooit gezien.

Terwijl ik ernaar stond te kijken zag ik een groepje scholieren dat naar buiten kwam. Allemaal blij meisjes en jongens in verschillende kleuren en kleren. Het was een mooi tafereel, een fijn gevoel om ze zo blij, kleurvol en vrij in een onbekende taal te zien babbelen. Pas later ontdekte ik de snackcultuur in dit land. En dat je in elke straat of steeg een snackbar kunt vinden.

In een zomermaand kwam ik in Rotterdam aan. Zo'n grote stad, al die kleuren door elkaar heen. Een bepaald soort Nederlanders met een beetje gastarbeiders ertussen. Een veel rijkere taart; niet alleen appeltaart. Chocolakleur en heel veel fruit zit er ook bij.

Langzamerhand ontdekte ik dat dit zomerstadje maar een illusie was. Rotterdam heeft veel van mijn geboorteland. Een stad die heel veel pijn geleden heeft en heel veel agressie heeft gekend.

Soms praat ik daartegen: ik voel je pijn, want ik draag het ook in me. Ook mijn huis en mijn stad zijn geruïneerd. Ik voel de pijn door de angst van de mensen en door de hardheid. Ik voel vaak de angst.

Aanvankelijk was ik verbaasd, als ik op de roltrap achter een oude vrouw of man stond die zich een aantal keer naar mij omdraaide. Ik begreep niet waarom, maar daarna begreep ik het beetje bij beetje. Het heeft mij niet gedeerd, althans niet in mijn kern.

ROZITA HAJIHA

Mijn naam is Rozita Hajiha. Ik ben geboren en getogen in Iran als jongste kind in een gezin van vier meisjes. Mijn vader was arts, desondanks nam mijn moeder onbewust medicijnen tijdens haar zwangerschap en dat leidde tot softenon of talidomi bij mij. Ik werd met een handicap geboren en ik heb verschillende operaties achter de rug die mijn handicap niet geheel hebben kunnen verhelpen.

Mijn moeder moest ervoor vechten om mij op een reguliere school in Iran te krijgen, terwijl ik ondanks de armen die anders waren dan die van andere kinderen, heel normaal functioneerde. Ik was ermee geboren en had ook natuurlijke vaardigheden ontwikkeld die me hielpen ermee om te gaan. Maar buitenshuis was ik een vreemde voor mijn omgeving, omdat mijn armen anders waren. Het was een moeilijke periode, vooral de puberteit. Maar ik overleefde het, dankzij de steun van mijn familie en vooral dankzij mijn moeder die me altijd dierbaar is gebleven.

Op mijn 25e verliet ik Iran en vertrok naar Nederland. Ik ben hier met vier studies begonnen aan universiteiten en hogescholen en heb twee ervan afgemaakt. Altijd heb ik gewerkt en daarnaast gestudeerd. Als maatschappelijk werkster ben ik intensief in contact met Rotterdammers.

Weliswaar wordt ik gezien als vreemdeling in dit land. Maar ik ken meer persoonlijke verhalen dan elke ander inheemse. Ik ken de pijn, het verdriet van de mensen die tot de laagste economische bevolkingsgroepen behoren. Mensen die vaak buiten hun schuld diep in de problemen zitten. Mensen die je alleen kunt kennen via de officiële kanalen en op het moment dat ze een hulpbehoevende hand uitsteken.

Kennen ze mij ook? Ik weet dat ze in eerste instantie schrikken als ik hun huis binnenkom. Voor hen ben ik aanvankelijk wellicht een allochtone vrouw met een handicap die niet direct hun vertrouwen wint. Maar het onbekende kan bemind worden als je de moeite neemt om het te leren kennen. Ik schrik niet eigenlijk van hun schrik. Ik geef ze de ruimte om mij te vertrouwen. Dat is mijn kracht en het werkt goed.

Of ik me eigenlijk thuis voel in Rotterdam? Er is geen andere plek in de wereld die mij zoveel rust kan geven als deze stad. Toen ik eens op de terugweg van een vakantie in de trein zat, kreeg ik kriebels in mijn buik op het moment dat Rotterdam in zicht kwam.

ROSH ABDELFATAH

Ik ben Rosh Abdelfatah, een kunstenaar uit Koerdistan Syrië. Mijn liefde voor theater is groot, maar mijn woordenschat om op toneel te kunnen staan in dit land is onvoldoende. Wat ik niet onder woorden kan brengen in de taal van mijn tweede thuisland, leg ik vast met mijn camera. Ik ben een filmmaker. Ik ging aan de kunstacademie studeren toen ik nog in het asielzoekerscentrum zat.

Ja, toen mocht dat nog.

Ik heb veel verhalen te vertellen. Verhalen die u niet van de media te horen krijgt. Ik heb veel beelden te laten zien van de Arabische wereld.

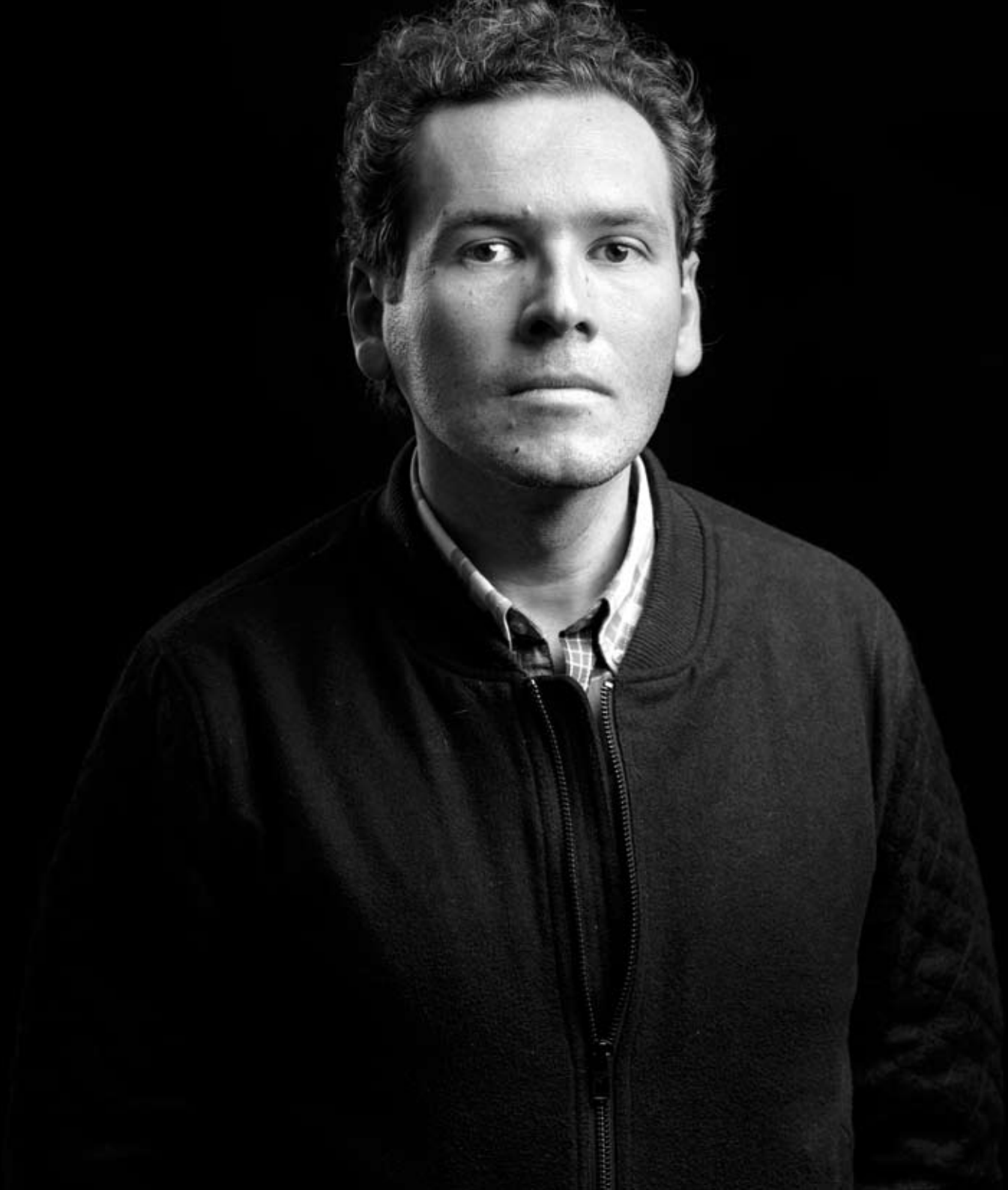
Beelden die u hier nauwelijks te zien krijgt. Ze bevatten immers geen pijn, verdriet, bloed en oorlog. Het zijn geen sensatiebeelden. Het zijn beelden van gewone mensen die net als u en ik ook vreugde in het leven ervaren.

Kinderen die naar school gaan, mensen die veilig kunnen werken. Steden waar geen bommen op vallen of wel, maar dan blijven doorademen. Ik ga niet over de kleine, donkere kant van het leven. Ik ga over de heersende, lichte kant daarvan. Voor de ellende kunt u de media opzoeken. Ik probeer u vreugde te bezorgen.

Ik wil u graag laten zien dat het Midden-Oosten niet alleen uit oorlogen en terreur bestaat. En dat moslims niet alleen moorden uit de naam van hun God. Er zijn ook andere beelden die u moet zien over dat deel van de wereld. Gruwelikheden zijn niet kenmerkend voor de mensen die daar wonen. Ik durf te zeggen dat de beelden die u gewend bent slechts 5% van de werkelijkheid bevatten. De andere 95% is voor u verborgen gehouden.

Rotterdam is mijn stad en het Arabische-filmfestival is mijn thuis. Daar worden de beelden vertoond die over vrede, liefde en verlangen gaan. Sommige ervan mogen niet in de Arabische wereld gedraaid worden. We tonen ze hier. We bieden die filmmakers een platform dat ze in hun eigen land niet krijgen. Tegelijkertijd proberen we de studenten kennis te laten maken met de Arabische cultuur. Wij geven ze bagage mee. Je kunt niet op een blanke school zitten, je alleen verdiepen in de blanke cultuur en later rapportages gaan maken over de Arabische wereld. Om een goed filmmaker te zijn heb je een volle rugzak nodig.

Wellicht kan ik bijdragen aan het vullen van die rugzak.

STANISLAV PETRAK

Vraag me niet over mijn tienerjaren. Het zijn geen vrolijke verhalen. Je verlaat je geboorteplaats op zoek naar veiligheid in een grote stad. Maar voor de oorlog maakt een kleine of grote stad niet uit. Je leeft overal in angst en onzekerheid. Een leven in de kelders, omdat je bang bent voor de bommen, is niet erg rooskleurig. Elke dag lijkt je laatste dag te zijn. Je verlaat je huis op weg naar school en je bidt tot de lieve Heer dat je weer heelhuids thuis komt. Vandaag ben je hier. En morgen? Dat weet je niet.

Mijn naam is Stanislav Petrak, ooit gevlucht uit Bosnië. Ik kom uit een cultuur die een kruising is tussen oost en west. Onze eetcultuur heeft eerder oosterse tinten dan de westerse. Dat we niet met onze schoenen aan in huis lopen, is ook oosters. En ik kom uit een land waar vele religies met elkaar samenleefden. Diversiteit is me niet vreemd.

Of ik verwachtingen had van Nederland, voordat ik hier kwam?

Verwachtingen hebben is een luxe begrip voor iemand die de oorlog ontvlucht. Waar overleven de realiteit van elke dag is, zijn verwachtingen absurde gedachtenissen.

Een dun sneetje droog brood was toen mijn stoutste fantasie. En ik kon bedwelmd raken van de geur van vers gebakken brood.

In Nederland vroeg ik asiel aan en de verhuizingen begonnen. Ik grapte eens tegen mijn vader dat we op het Joodse volk leken door al die verplaatsingen. ‘In behandeling’ is het woord dat ik hier heel snel leerde. En dat betekent dat je tussen de aarde en de hemel zweeft. Je bent nergens.

Pas als je een verblijfsvergunning hebt sta je met twee benen op de grond en kun je bouwen aan je toekomst. Ik heb een MBO en een HBO studie afgemaakt en altijd gewerkt.

In mijn kleine Rotterdamse appartementje voel ik me thuis en heb ik het gevoel dat ik geïntegreerd ben. Maar de heimwee naar mijn oorsprong wil ook weleens terugkomen. Die raak je niet kwijt.

Rotterdam is een internationale stad, een mengsel van alle culturen. Van China of Eritrea tot Marokko of Zuid-Afrika. Al die verschillende gezichten maken de stad mooi en geliefd. Je bent er nooit een vreemdeling.

Door mijn werk voor Stichting Stadsambassadeurs probeer ik de schone kanten van Rotterdam aan het licht te brengen. Niet alle bewoners kennen hun stad goed. Ik laat ze kennis maken met Rotterdam als een mooie en kansrijke stad.

MEHRSHAD AZARBAD

Mijn naam is Mehrshad Azarbad. Ik ben samen met mijn ouders en zusjes Iran ontvlucht toen ik pas zeven jaar oud was. De vluchtroute die als griezelig ervaren werd door mijn ouders, heb ik als een spannend avontuur beleefd.

Al 26 jaar woon ik in Nederland. Voordat ik naar Rotterdam kwam, heb ik vele hoeken van Nederland verkend. Utrecht, Zeeland, Limburg, Brabant zijn de provincies waar ik gewoond heb. Dat is het voordeel van een vluchteling zijn. Je ziet meer van het land dan de oorspronkelijke bewoners.

Bij aankomst hebben we een nacht doorgebracht in een politiecel, omdat ze midden in de nacht geen andere ruimte hadden voor ons. Ik was boos, maar de volgende dag maakte de zee alles goed, in Katwijk aan Zee. Ik had nog nooit een zee gezien.

In een klein dorpje in Zeeland bracht ik mijn jeugd door. Het was een klein paradijs voor mij als kind, maar minder paradijselijk voor mijn ouders, die de taal nog moesten leren en nog moesten integreren. Maar ook hun lukte het wel. Ik ben zo dankbaar dat ze er alles aan gedaan hebben om hun kinderen een goede toekomst te geven.

Ik ben de drager van twee culturen; de directe benadering van de Nederlandse cultuur mix ik met de bescheidenheid en beleefdheid van de Iraanse cultuur en dat maakt me geliefd in mijn werkomgeving. Het maakt niet uit dat ik dyslectisch ben en de letters door elkaar haal. Ik haal de mensen niet door elkaar en gooi ze niet allemaal op één hoop. Ik benader ze op een respectvolle wijze. Dat is wat ik van mijn ouders heb geleerd.

Ik ben een kunstliefhebber. Ik ben afgestudeerd aan de kunstacademie en de Witte de Witstraat is mijn favoriete plek in Rotterdam. Geen chique straat, maar een alternatieve. Al die galleries, gezellige cafeetjes en het festival, kunst op straat. Je loopt daar, je ziet zoveel kunst, je ontmoet verschillende mensen- jong en oud, je maakt een gezellig praatje met hen. Dat is de essentie van het leven.

Ik kom ook graag in Katendrecht. Een wijk die een metamorfose heeft ondergaan, waar autochtone Rotterdammers wonen met bijzondere verhalen en achtergronden. Je zou niet verwachten dat de bewoners van Katendrecht die nauwelijks een stapje buiten hun kleine gebiedje gezet hebben, zoveel verhalen te vertellen hebben. Maar dat hebben ze wel. Alleen als er een luisterend oor aanwezig is.

NEGASH MOHAMMED

Op de foto's die u ziet, staan twee personen die me heel dierbaar zijn. De ene is mijn oma die mij opgevoed heeft. Die andere is mijn dochter die precies op het moment dat ik in Nederland arriveerde op de wereld kwam. Met mijn oma heb ik bijna heel mijn leven doorgebracht en mijn dochter heb ik nooit gezien.

Zij heet Adish Hiwet, en dat betekent: nieuw leven. Met haar komst begon mijn nieuwe leven in Nederland. Ik startte in Amsterdam en heb een paar nachten op straat doorgebracht omdat ik niet wist wat ik moest doen en waar ik me moest melden. Mensen schrokken als ik hun iets vroeg. Waarom? Dat heb ik nooit geweten.

Ik doe vrijwilligerswerk in een verzorgingstehuis in Schiedam. Ik zet koffie en schenk die voor de ouderen in; ik speel biljart met hen. In mijn land kende ik dat spel niet en ik ben blij dat ik het hier mag doen. We lachen samen heel veel. En als ik klaar ben met mijn werk ben ik blij dat ik iemand gelukkig heb kunnen maken.

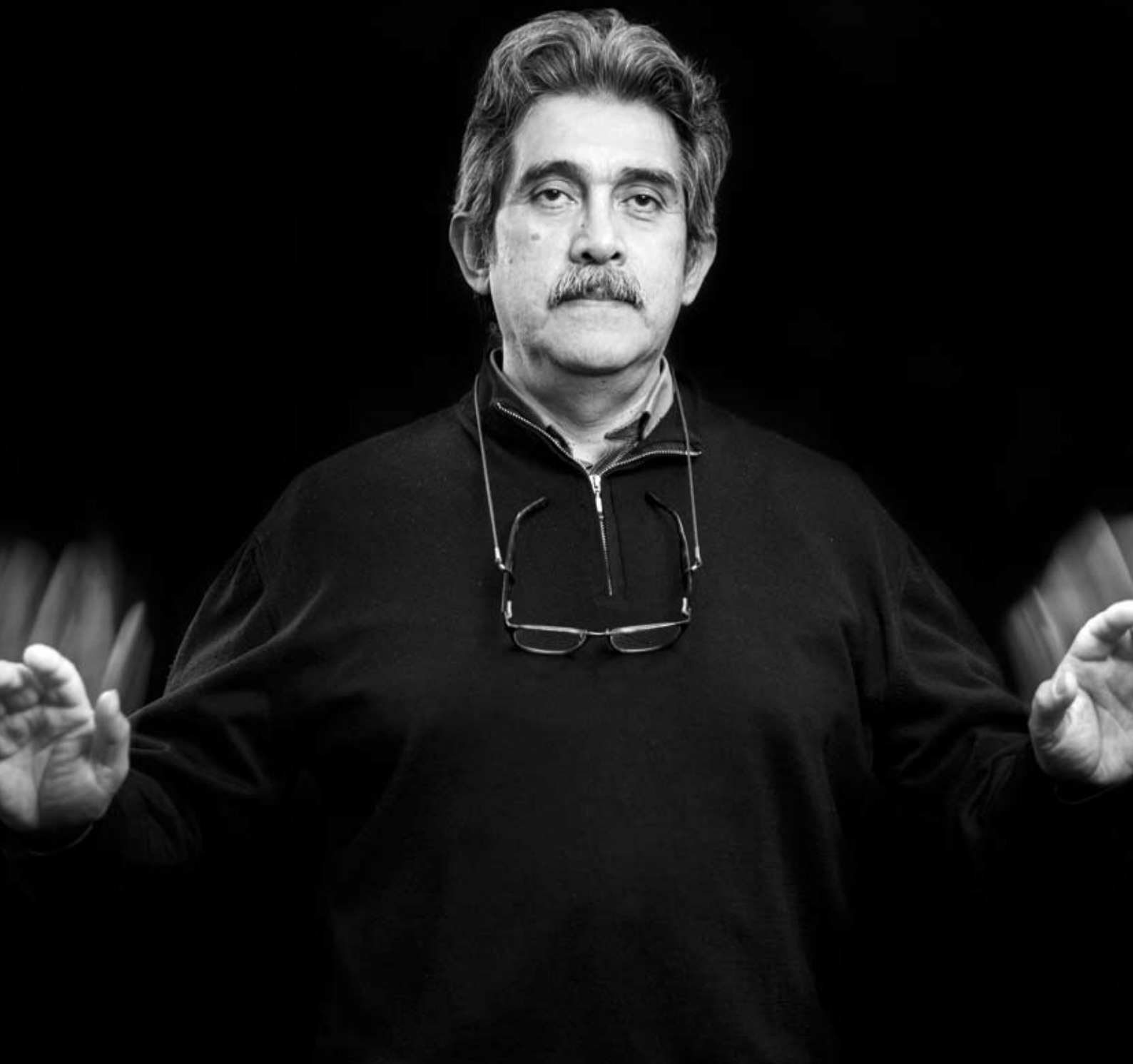
Ik spreek graag in Rotterdam af met mijn vrienden. Rotterdam is een grote stad waar je veel werk zou moeten kunnen vinden. Het verbaast me dan ook dat er zoveel jonge vluchtelingen thuis zitten. Een taal leren en integreren doe je niet thuis.

Dat moet je op de werkvloer doen. Het maakt niet uit wat voor werk. Begin maar onderaan en je zult vanzelf bovenaan komen.

De gemeente moet mensen aan het werk zetten. Ze moeten snel de taal leren, een opleiding volgen en aan de slag gaan. Ik heb zelf redelijk Nederlands geleerd binnen twee jaar en ik wil graag een opleiding volgen. In Eritrea was ik timmerman. Hier wil ik graag vrachtwagenchauffeur of scheepsbouwer worden.

In het begin was alles nieuw voor mij en ik moest me aanpassen aan Nederland en haar regels. Dat heb ik snel gedaan en het leven werd een stuk aangenamer. Ik leef hier alleen en mis natuurlijk de warmte en liefde van mijn familie. Ik wil heel graag mijn dochter zien. Maar dat gemis zal mijn ontwikkeling niet in de weg staan. En ik vind troost in mijn gedichten.

Mijn bijdrage aan de maatschappij? Ik ontvang weliswaar een uitkering, maar daar werk ik voor. Ik maak hulpbehoevenden gelukkig. Dat is mijn bijdrage.

JUAN HEINSOHN HUALA

Op de foto die u hier ziet worden drie Chileense generaties gesymboliseerd. De generatie die naar verandering streefde in haar land, de generatie die haar land moest verlaten en de generatie die ver van haar land geboren is. Daarop staan mevrouw Allende, mijn dochter Lisa en ik, bij de onthulling van een plaket op de muur van de Allendestraat in 1992.

Mijn naam is Juan Heinsohn Huala en ik ben uit Chili gevlucht, in de tijd dat vluchtelingen wel vreemdelingen waren, maar welkom. Op een koude winterdag landde ik samen met mijn familie op Schiphol. We troffen er een welkomstcomité aan met muziek en al. Heel wat anders dan de varkenskoppen en brandbommen van nu. Eind jaren 70 was het, en ik was een jonge man van 20.

Ik heb altijd geschilderd. Een paar maanden na mijn aankomst had ik mijn eerste expositie in de oude bibliotheek van Rotterdam, geholpen door burgemeester Andre van der Louw. Het Salvador Allende centrum werd toen mijn tweede huis. Een cultureel centrum waarin ik me kon uitleven. Cultuur zit in mijn DNA en de uitingen daarvan zijn mijn schilderijen, mijn gedichten en het organiseren van culturele programma's.

Waar het in de stad naar cultuur ruikt, ben ik te vinden. En waar cultuur ontbreekt, probeer ik er ruimte voor te maken. Soms brengt cultuur jou ergens binnen, en soms breng jij cultuur ergens binnen. Ik ben van beide. Een culturele duizendpoot, die iets voor zijn stad probeert te betekenen. Je kunt lang zitten wachten als je vindt dat anderen jouw huis moeten komen opvrolijken, maar je kunt ook zelf de mouwen opstropen om daar een mooi en leefbaar huis van te maken. Ik houd niet van wachten. Ik steek liever mijn armen uit de mouwen. Het Poetry Park festival, later Dunya festival, liet me trouwens niet wachten.

Rotterdam is mijn huis, biedt mij kansen en waardeert mijn kunstzinnige aanwezigheid. Het is een stad met veel potenties waarin je kunt groeien. Ik zoek ruimte voor groei. En de ruimte voor groei krijg je niet cadeau, daar moet je je voor inspannen. Dat is het minste wat je kunt betekenen voor de stad die jouw huis is en jou vrede en rust geeft. Je creëert daarmee niet alleen ruimte voor jezelf, maar ook voor mensen om je heen. Dat verhoogt de kwaliteit van jouw leven en dat van anderen.

SOGOL AZARBAD

Toen ik als 4-jarig meisje met mijn ouders, twee zusjes en grote broer Iran verliet, ervoer ik de hele reis als een spel. Ons verstoppen in een wagen op de vlucht en kilometers lopen door de donkere bossen, dat was allemaal niets meer dan een spel voor mij. Het maakte me ook niet verdrietig als mijn moeder ons suiker voerde om op kracht te blijven, toen we onderweg geen eten meer hadden. Integendeel, ik mocht zomaar suiker eten. Terwijl dat later een van de nachtmerries van mijn ouders bleek te zijn. Dat is 27 jaar geleden.

Mijn naam is Sogol Azarbad en ik ben een inwoner van Rotterdam met een grote liefde voor deze stad. Mijn wortels liggen in Iran en ik heb een groot deel van mijn leven in een klein dorp in Zeeland gewoond. Een dorp dat geen anderskleurigen kende. Ons gezin was daarom een bezienswaardigheid. Mijn vader trok overdag de gordijnen open zodat de kinderen uit het dorp ons konden bewonderen. En binnen de kortste keren werd er aan de deur gebeld en gevraagd of wij buiten mochten komen spelen. Het ijs was gebroken. Ik weet niet meer hoe ik in het begin met mijn leeftijdsgenoten communiceerde. Ik kon toen alleen Perzisch. Maar ik weet niet anders dan dat ik altijd Nederlands gesproken heb.

Ben ik een Nederlandse vrouw? Nee, ik durf mezelf geen Nederlander te noemen. Anders voelt het alsof ik het Nederlander-zijn wil opeisen, terwijl mijn wortels ergens anders liggen.

Ben ik een Iraanse vrouw? Nee, want ik kan mijn ervaringen en gevoelens niet delen met mijn familie die in Iran woont. Ik zou hun tekortdoen als ik mezelf Iraniër zou noemen. Ik ben een beetje van dit en een beetje van dat. Een mengsel dat overal en nergens bij hoort.

Waar voel ik me thuis? In Rotterdam. Als tiener bezocht ik samen met mijn zussen voor het eerst Rotterdam. Wow, zeiden wij tegen elkaar, hier willen wij wonen. Ik studeerde aan de TU Delft en woonde in Rotterdam. Ik werk nu in Amsterdam en woon nog steeds in Rotterdam.

Wat vind ik aantrekkelijk aan deze stad? Zoveel culturen bij elkaar. Hier is iedereen en niemand een vreemdeling. Hier is het 'thuiskomen' voor iedereen. Waar je ook vandaan komt.

Wat is me dierbaar? Mijn familie en vooral mijn ouders die mij een goed toekomstperspectief bezorgd hebben in dit prachtige land.

Waar ben ik bang voor? Dat deze mooie stad ooit haar tolerantie verliest. Dat de culturele verschillen er toe gaan doen. Dat er een verdeling zal ontstaan tussen de bevolkingsgroepen. Dat is mijn nachtmerrie.

MONICA ACUÑA MONTECINOS

Ik ben Monica Acuña Montecinos. Jaren geleden moest ik mijn huis verlaten in Chili, nadat Allende afgezet was. Deze tas is een van de schaarse voorwerpen die ik mee kon nemen bij vertrek. De tas die ik gekocht had toen ik ging trouwen, toen mijn man en ik nauwelijks geld hadden om de huur van onze kamer te betalen, toen ik een jonge bruid was in verwachting van een kind. Nooit gedacht dat ik drie jaar later met slechts een koffer en twee kinderen in Nederland zou belanden. Wat neem je mee als je op de vlucht bent? Iets dat je zeer dierbaar is, een aandenken aan je gelukkige momenten. En dat is deze tas.

Aangekomen in Nederland zorgde ik vier jaar lang voor onze kinderen. We zijn nu al 42 jaar verder. Ik heb nooit op Nederlandse les gezeten. De taal heb ik in de praktijk geleerd, op de werkvloer. Toen ik leiding ging geven aan een groep Spaanstalige schoonmaaksters in een ziekenhuis in Rotterdam. Ik was gelukkig met die baan die mij bevrijdde van mijn gouden kooi. Vier jaar thuis zitten en me slechts bezighouden met het huis-houdelijk werk ervoer ik als leven in een gouden kooi. Ik wilde weer de maatschappij in. Ik zocht betekenis in het leven.

Naast mijn baan probeerde ik ook deel te nemen aan politieke activiteiten die over Chili gingen. Maar heel gauw bleken de vrouwen de rol van koekjesbakker en de mannen de rol van vergaderaar te hebben. Daar was ik niet van gediend. Ik zette toen samen met een aantal vrouwen een groepje op. We waren uit Chili vertrokken als de koffer van de man. Maar we wilden hier onafhankelijk een beslissing nemen over onze toekomst. En dat deden we onder andere door het organiseren van culturele avonden voor vrouwen. Een baan zoeken was ook een stap naar onafhankelijkheid.

Elkaar respecteren is altijd mijn motto geweest. Ik benadrukte altijd tegen mijn personeel dat ze geen vrouwtje genoemd mochten worden omdat ze het ziekenhuis schoonhielden. Wie werkt moet met respect behandeld worden, het maakt niet uit wat voor werk je doet. In een operatiekamer is het werk van een schoonmaakster net zo belangrijk als dat van een chirurg.

Dat is waar ik al mijn hele leven aan vast probeer te houden. Respect voor elkaar is de essentie van het leven en zorgt voor vrede en liefde in de wereld.

THE MAKING OF

Rotterdam
bood mij kansen

Rotterdam is een stad met
veel potenties waarin je
kunt groeien

Ik wil helpen
bouwen aan deze
stad

Al die tunnels, bruggen,
de Euromast. Prachtig
allemaal

De rust die het uitzicht
over de Maas biedt is
nergens anders te vinden

A stylized map of Rotterdam, Netherlands, showing a network of yellow routes (roads and canals) and green areas (parks and residential blocks). The map is divided by a large blue area representing the city's waterways. Four red callout boxes with white text are placed at different locations along the yellow routes, each pointing to a specific area of interest. The text in the boxes is in Dutch and describes various aspects of the city's history, culture, and urban planning.

Zoveel kunst, menseng
jong en oud voor een
gezellig praatje

Rijden over deze
brug is genieten

Rotterdam heeft veel van mijn
geboorteland. Een stad die
veel pijn heeft geleden

Een wijk die een
metamorfose
heeft ondergaan

